

UTICAJ MONEOVOG VIDENJA I PREDSTAVLJANJA ODABRANIH MOTIVA U SAVREMENOJ DIGITALNOJ FORMI**THE INFLUENCE OF MONE'S VISION AND PRESENTATION OF SELECTED MOTIVES IN MODERN DIGITAL FORM**Nataša Stanković, *Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad***Oblast – GRAFIČKO INŽENJERSTVO I DIZAJN**

Kratak sadržaj – Moneovo slikarstvo imalo je ogroman uticaj kako na slikarstvo, tako i na jedan deo digitalnog sveta. U ovom radu izvršena je analiza njegovih motiva i istraživanje kako i koliko je njegovo slikarstvo prisutno u digitalnoj formi. Cilj ovog rada bio je analiza motiva koji se pojavljuju u delima Klod Monea, kao i koliko se njegov stil javlja u današnjem digitalnom svetu. Uz pomoć današnje tehnologije moguće je napraviti fotografiju sa stilom Moneovog slikanja, zatim kako postoje aplikacije koje u sebi sadrže filtere za uređivanje fotografija sa inspiracijom Impresionizma i kako od Moneovih slika napraviti realnu fotografiju.

Ključne reči: Klod Mone, slikarstvo, umetnost, digitalizacija umetnosti

Abstract – Monet's painting had enormous influence both on painting and on one part of the digital world. This paper analyzes his motives and explores how much his painting is present in digital form.

The aim of this paper was to analyze the motives that appear in the works of Claude Monet as well as his style appears in today's digital world. With the help of today's technology it is possible to create a photo with the style of Mone's painting, then there are applications that contain filters for editing photos with inspiration Impressionism and how to make Monet's pictures a real photo.

Ključne reči: Claude Monet, painting, art, digitalization of art

1. UVOD

Klod Mone bio je slikar koji je najdoslednije predstavljao pravac u umetnosti zvan Impresionizam. Njegov raniji rad je baziran na realističnijim slikama dok se u drugoj polovini svog života posvetio višebrojnog slikanju istih motiva. Kako bi prikazao uticaj svetlosti odabranih motiva pri različitim atmosferskim promenama i različitom dobu dana, on ih je iznova slikao i pokušao verodostojno da prestavi svaku promenu boje. Moneovo slikarstvo imalo je ogroman uticaj kako na slikarstvo, tako i na jedan deo digitalnog sveta. U ovom radu izvršena je analiza njegovih motiva i istraživanje kako i koliko je njegovo slikarstvo prisutno u digitalnoj formi. Rad se bavi njegovim motivima koje je slikao u velikim serijama. Izbor palete, ugao slikanja, subjektivni doživljaj motiva i drugi faktori su ovde akcentirani analize.

NAPOMENA:

Ovaj rad proistekao je iz master rada čiji mentor je bilo dr Goran Jureša, vanredni profesor.

2. TEORIJSKE OSNOVE

U teorijskom delu detaljno je opisan svaki od njegovih motiva koji je slikao u velikim serijama.

- glavni motivi: stogovi sena (slika 1.), topole (slika 2.) Ruanska katedrala (slika 4.), lokvanji (slika 3.)
- ostali motivi: stene u Bel-Ilu, stene u Etreti, Vetej, most Vaterlo, Parlament, Venecija

Izbor palete, ugao slikanja, subjektivni doživljaj motiva i drugi faktori su ovde akcentirani analize.



Slika 1. Sena na suncu, jutarnji efekat 1890. [1]



Slika 2. Topole 1890. [2]



Slika 3. Lokvanji, 1916. [3]



Slika 4. Ruanska katedrala, vedar dan 1894. [4]

Ciklus slika koje je Klod Mone posvetio stogovima sena predstavlja prvi svesno načinjen korak ka poništavanju teme u korist izučavanja subjektivnih opažaja i viđenja uslovljenog atmosferom.

Leta 1891. godine Mone je počeo da stvara seriju slika sa motivom topole. Posebno karakteristično za ovu seriju jeste Moneova kombinacija jakog površinskog ponav-

ljanja, naglašenog snažnim potezima četkicom i sa mnogo slikovne dubine koja se prenosi kontinualnim rasporedom drveća.

Seriya platna „Ruanska katedrala“ smatra se jednim od najvećih proboja u razvoju impresionističkih metoda u stvaralaštvu Kloda Monea.

Sama dela sa prikazima katedrale ne sadrže u sebi nikakvu misterioznost ili nešto anegdotsko, ona pod umetnikovom četkicom gube sopstvenu fizionomiju, pretvaraju se u nešto drugačije, nešto subjektivnije. Drugim rečima, katedrala nije predmet koji je prikazan, ovde je suština u svetlosnim efektima na materiji od koje je on sačinjen.

Cilj njegovih velikih slika lokvanja bio je stvaranje iluzije beskrajne celine, vode bez horizonta. Moneovo predstavljanje lokvanja može se protumačiti kao apstrakcija. U pokušaju da uhvati stalno menjane kvalitete prirodnog svetla i boje, prostorni znaci se ne rastvaraju, iznad i ispod, blizu i daleko, voda i nebo se kombinuju. Mone je pokušao da stvori utočište dovoljno mirno za meditacije u centru cvetnog okruženja.

3. PRAKTIČNI DEO

3.1. Pregled praktičnog dela

U praktičnom delu izvršeno je istraživanje kako je uz pomoć današnje tehnologije moguće napraviti fotografiju sa stilom Moneovog slikanja, zatim kako izgledaju aplikacije koje u sebi sadrže filtere za uređivanje fotografija sa inspiracijom Impresionizma i kako od Moneovih slika napraviti realnu fotografiju.

Celokupni praktični deo sastoji se iz tri faze analize, korišćenja i eksperimentisanja sa Moneovim stilom slikanja u digitalnoj formi, prikazivanjem njegovog uticaja u digitalizaciji umetnosti i koliko je on prisutan u savremenoj umetnosti.

3.2. Kreiranje uz pomoc PS

U prvoj fazi eksperimenta korišćen je program Photoshop. Pomoću opcija i efekata koje je moguće sprovesti u ovom programu cilj je bio je da se od fotografije dobije efekat poput Moneovog stila slikanja. Fotografija koja je prva uzeta za primer je prikaz Ruanske katedrale (slika 5.) približnog ugla kao i na Moneovim slikama. Fotografija je preuzeta sa interneta. Sve odabrane opcije u ovom eksperimentu mogu da se koriguju u odnosu na izabranu fotografiju.

Opcije i efekti koji su ovde korišćeni su:

- Komanda „Match Color“ koja uklapa boje sa jedne slike (izvorna slika) s bojama na drugoj slici (ciljna slika), odnosno određeni tonovi na jednoj slici odgovaraju bojama na drugoj slici.
- Filter „Pixelate“ pomoću koje je slika kristalizovana
- „Oil Paint“. Ovaj efekat omogućava transformaciju fotografije u sliku sa vizuelnim izgledom klasične slike rađene uljanim bojama
- Noise filter za dodavanje šuma primenjuje slučajne piksele na sliku kako bi se stvorio teksturirani sloj
- „Brush“ alatka, kako bi se dodatno naglasila senka

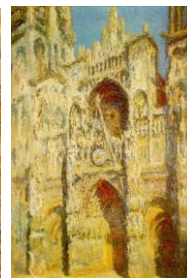
Krajnje rešenje prikazano je na slici 6.



Slika 5. Ruanska katedrala [5]



Slika 6. krajnji rezultat



Slika 7. Ruanska katedrala [6]

Pored ovog načina pretvaranja fotografije u impresionistički stil, postoji opcija korišćenja gotovih akcija za kreiranje ovakvog načina slike. Akcije predstavljaju organizovanu strukturu slojeva, tj. koraka koji postaju vidljivi njihovim ubacivanjem u program i pokretanjem. Naziv akcije koja od fotografije pravi impresionističku sliku jeste „Impressionist Photoshop Action“.

3.3. Aplikacije

Od porasta pristupačnosti pravljenja fotografije, ljudi teže pronalasku načina da izmene svoje slike, dodaju im efekte, kako bi one bile što jedinstvenije i vizuelno bolje. Pošto je mobilna fotografija u stalnom porastu, kompanije su napravile brojne vrste aplikacija i programa koje podržavaju mnogobrojne efekte ili kontrole za samosređivanje fotografija. Uspešniji primeri biće analizirani u daljem tekstu.

3.3.1. Mobile Monet

Moneov jedinstven stil ima veliki uticaj kada su u pitanju filteri za prethodno snimljene fotografije ili za filtere koji se direktno primenjuju pri korišćenju kamere na mobilnim uređajima. Mnoge aplikacije u sebi pored mnogobrojnih filtera imaju i onaj koji fotografiju pretvara u impresionističku sliku. Uglavnom se ovaj efekat može pronaći u aplikacijama koje daju opcije pravljenja fotografija sa umetničkom notom. Ovaj tip aplikacije uglavnom nudi transformaciju izgleda realne fotografije u rad rađen uljanim bojama, akvarelom, ili sa stilom određenih umetnika

Jedina aplikacija koja je direktno vezana za stil Kloda Monea naziva se MobileMonet. Ova aplikacija je namenjena mobilnim uređajima gde se nakon snimanja fotografije pravi nova slika. Pikseli se zamenjuju drugim koji podsećaju na poteze četkicom. Korisnik aplikacije je u potpunoj kontroli nad procesom. Lični izbor postavki ili prilagođavanje specifičnih kontrola kao što su kontrola nad veličinom četkice, šumom, intenzitetom linije, izborom boje – opcije su koje nudi MobileMonet radi poboljšanja konkretne fotografije.

Takođe je moguć izbor već oformljenih filtera kao i podešavanje njihove vidljivosti. Ova aplikacija radi brzo, filteri se takođe renderuju brzo i daje više opcija u odnosu na aplikacije koje samo pilepljuju filter za fotografiju bez izbora da se izvrše neke lične izmene.

Podešavanje boje i osvetljenosti može pretvoriti jednostavnu fotografiju iz pejzaža u lepu apstraktnu sliku.

3.3.2. SNAPart 4

Jedan od programa koja se bavi transformacijom fotografije u izgled ručno rađenih umetničkih dela je SNAPart 4. On omogućava eksperimentisanje sa više umetničkih stilova pomoću jednostavnog, korisničkog interfejsa. Nudi odabir različitih stilova za preoblikovanje fotografije, zatim omogućava kreaciju lične fotografije ponavljanjem transformacije i dodavanje autograma na fotografiju.

Neke od ponuđenih filtera su ulje na platnu, skica olovke, kreon, akvarel itd. Moguće je koristiti masku sa detaljima SnapArt-a da bi se ubrzale i poboljšale pojedinačne nijanse određenih oblasti na fotografiji. Aplikacija nudi čuvanje novostvorenog izgleda sa unapred podešenim imenom, kategorijom i čak uključuje beleške. Kasnije je moguća primena svega toga na fotografiju (ili seriju fotografija) jednim klikom. Unapred podešeni pretraživač koristi sličice za vizuelno lakši odabir filtera koji se nalazi po kategorijama poput „Impasto“, „Crayon“ ili „Watercolor“. U Snap Art-u moguće je označiti omiljeni filter radi olakšanja kasnijeg odabira, a poslednji primenjeni efekti se automatski pamte.



Slika 8. Primeri transformacije fotografija primenom SNAPart aplikacije [7]

3.3.3. Impressionism Now

Impressionism Now je aplikacija koja nudi filtere koji podsećaju na impresionističke slike. Filteri su napravljeni tako da imitiraju poteze četkicom. Mogući je odabir smera poteza četkice kao i način slikanja. Ova aplikacija namenjena je samo za mobilne uređaje sa iOS platformom.

3.3.4. Impressionist Fingerpaint

Impressionist Fingerpaint je aplikacija koja za cilj ima transformaciju fotografije u fotografiju sa impresionističkom notom. U ovoj aplikaciji taj cilj je postignut tako što sam korisnik dodirivanjem ekrana imitira poteze četkicom, gde se boje dobijaju na prethodno odabranoj fotografiji iz lične galerije. Fotografija se kreira tako što se potezima koje korisnik sam stvara dodeljuje boja od prvobitne slike. Postoji i opcija menjanja efekata boje da bi se novonastali potezi lakše razlikovali od originala (npr. mekši, tamniji, bleđi, živopisniji). Takođe je moguće koristiti različite stilove četkice kako bi napravili fotografiju kao da je rađena olovkom, pastelom ili bojom. Četkicama su pojačane ivice i osetljive su na brzinu.

3.3.5. Impressionism

Impressionism je aplikacija za filtriranje kamere koja omogućava jednostavno kreiranje slike sa kamere, fotografija i ilustracija. Aplikacija nudi filtere, posle čijih odabira je moguća dodatna promena osvetljenja, gradacije i zasićenosti. Takođe nudi opcije za menjanje poteza četkicom

(boja četkice). Za ovu aplikaciju su napravljene još neke od opcija koje se dodatno kupuju, a mogu se koristiti samo na uređajima koji podržavaju iOS platformu.

3.3.5. Reverse Prisma

S obzirom na to da impresionistički period ima jedan od najspecifičnijih stilova slikanja, viđenja prirode i prelamanja svetlosti na materiji, tehnologija se najviše fokusirala da omogući digitalno pretvaranje fotografija u impresionističko delo. Međutim nedavno su istraživači iz UC Berkley uspeli da naprave algoritme koji rade suprotno, naime Moneovu sliku pretvaraju u realističnu fotografiju. Mogućnost pretvaranja slike u nešto što izgleda kao prava fotografija može ponuditi izvanredan uvid. Posmatrač će dobiti ideju o tome šta je umetnik stvarno video kada je stvorio delo. Pejzažni fotografi će moći da vide kako je možda svetlost padala na lokaciju (slika 9.).



Slika 9. Primeri transformacije slike u fotografiju [8]

Međutim, koristeći iste principe, istraživači se takođe krenuli u sasvim drugom pravcu i omogućili mapiranje pojedinih predmeta, pa kao rezultat dobili transformaciju fotografije leta u fotografiju zime, fotografije konja u fotografiju zebre, jabuke u pomorandžu. Sposobnost veštačke inteligencije da promeni godišnja doba od leta do zime, ili od zime nazad do leta u bilo koje vreme može biti veoma korisno, naročito za pejzažne fotografe. Omogućeno je viđenje kako određeni predeo izgleda tokom lepih toplih letnjih meseci, ili hladne snežne zime.

Pošto algoritmi moraju da se bave mnogim različitim stilovima za slike i fotografije, oni često ne uspevaju da prenesu svaki primer jedan u drugi. Model ne funkcioniše dobro kada test slika izgleda neobično u poređenju sa prvobitnom.

Kod zadataka prevođenja koji uključuju promene boje i tekture, kao i mnoge od prethodno navedenih, metoda često uspeva, ali kada su istražili zadatke koji zahtevaju geometrijske promene, uspeha je bilo malo. Na primer, na zadatku pretvaranja mačke u psa, naučeno prevođenje generiše minimalne promene na izlaznoj slici. Kao rezultat nije dobijeno ni blizu poželjnog.

Rukovanje različitim i ekstremnim transformacijama, posebno geometrijskim promenama, predstavlja važan problem za budući rad.

Iako neki od eksperimenata nisu doneli dobre rezultate, mora se uzeti činjenica da je dosta fotografija urađeno sa odličnim uspehom i da je algoritam zapravo iznenađujuće dobar u prenosu jednog stila slike u drugi, na različitim nivoima. Daljim radom i još pornijim istraživanjima ovakve greške mogu da se otklone, naprave idealniji algoritmi koji će dovesti do uspešnih transformacija.

7. ZAKLJUČAK

Umetnost je univerzalno prisutna u svim ljudskim kulturama u svakom vremenskom razdoblju. Mnogi slikari su se proslavili i vršili uticaj jedni na druge, a nastankom kamere, kompjutera i digitalnog sveta, stilovi mnogih slikara su uspeli da nađu svoju primenu i na tom polju.

Klod Mone je jedan od najuticajnijih umetnika u slikarstvu jer je imao jedinstven stil. Izbor njegovih motiva bio je specifičan, kao i način na koji ih je prikazivao. Cilj ovog rada bio je analiza njegovih odabranih motiva, kao i uticaj Moneovog slikarstva u digitalnom svetu. U prvom delu rada analizirani su njegovi najčešće korišćeni motivi, njegovo predstavljanje istih, izbor palete za određeno vreme slikanja itd. U drugom delu opisano je kako je iskorišćen Moneov stil slikanja u digitalnom svetu, odnosno u svetu fotografije.

Iz navedenih aplikacija pomenutih u praktičnom delu može se izvući zaključak da je uticaj Kloda Monea i te kako veliki, da ljudi svakodnevno pokušavaju da svoje lične fotografije transformišu u Moneove slike. Većina je dala rezultate na odličnom nivou, dok neke još nisu došle do zadovoljavajućeg.

Na ovom polju takođe je važno obratiti pažnju na subjektivan estetski doživljaj koji zavisi od velikog broja faktora, kao što su trenutno raspoloženje, dostupne informacije o slikaru, uticaj ličnosti, stavova, interesovanja, socijalnog okruženja, stečenog znanja, itd. Svi ovi faktori ukazuju na to da neće svaka osoba imati isto mišljenje o krajnjim rezultatima aplikacije.

Iz ovoga može da se izvuče pitanje da li digitalizacijom slikarstva može da se dosegne nivo umetnosti i da se tim fotografijama prikaže jedinstven izraz ljudskog duha ili to samo vodi u pogrešan smer i pravljenje kič fotografija. Na ovakvo pitanje nemamo siguran odgovor, ali činjenica je da je to jedan novi korak u umetnosti, bilo kako da ga doživljavali, i da će tim putem nastavljati da se korača.

8. LITERATURA

- [1] All Art, digitalna slika [Online] Dostupno na: http://allart.biz/photos/image/oscar_claude_monet_02_59_allart_biz_grain-stacks_in_the_sunlight_morning_effect_1890.html, [Pristupljeno 18.08.2018.]
- [2] Artsy, digitalna slika [Online] Dostupno na: <https://www.artsy.net/art-work/claude-monet-poplars>, [Pristupljeno 26.08.2018.]
- [3] Wiki art, digitalna slika [Online] Dostupno na: <https://www.wikiart.org/en/claude-monet/water-lilies-1919-2>, [Pristupljeno 25.08.2018.]
- [4] Wiki art, digitalna slika [Online] Dostupno na: <https://www.wikiart.org/en/claude-monet/rouen-cathedral-clear-day>, [Pristupljeno 07.08.2018.]
- [5] Richedward Simagerz, digitalna slika [Online] Dostupno na: <https://richedwardsimagery.wordpress.com/2016/05/26/rouen-cathedral-rouen-normandy-region-france/>, [Pristupljeno 07.08.2018.]
- [6] Rachel Dunlop art, digitalna slika [Online] Dostupno na: <https://racheldunlop.com/2015/09/11/why-being-impressionable-is-a-good-thing/>, [Pristupljeno 07.08.2018.]
- [7] Alie Skin, digitalna slika [Online] Dostupno na: <https://www.alienskin.com/snapart/>, [Pristupljeno 05.09.2018.]
- [8] Engadget, digitalna slika [Online] Dostupno na: www.diyphotography.net/reverse-prisma-ai-turns-paintings-photo-into-winter-summer/, [Pristupljeno 06.09.2018.]

Podaci za kontakt:

Nataša Stanković

E-mail: stankovicnatasaa92@gmail.com